

Twinning Seminar

**"FORGING SOCIAL INCLUSION WITHIN THE SOCIAL DIALOGUE-
THE ROLE OF THE TRADE UNIONS"**

Ildico Badescu
Expert on Migration
CARTEL ALFA

Monday, 14 February 2011

Athens

with the support of the European Commission

„Problema migrației în România - inițiativele întreprinse de către sindicate și modul în care acestea pot contribui la dialogul social european”

Migrația a existat din cele mai vechi timpuri, înregistrând intensități diferite de la o etapă istorică la alta și dezvoltând noi forme. Forma actuală a migrației cea mai des întâlnită, este migrația forței de muncă.

După cum se știe în Uniunea Europeană, migrația forței de muncă este posibilă datorită dreptului la liberă circulație al lucrătorilor, unul dintre primele drepturi recunoscute de către legislația comunitară (în Tratatul de instituire a Comunității Europene).

Migrația forței de muncă a stimulat în țările comunității europene crearea de politici dedicate care au condus nu doar la realizarea unui nivel ridicat al creșterii economice, dar și la ameliorarea și modernizarea sistemelor de securitate socială existente și crearea unui sistem comunitar care să asigure protecția socială a lucrătorilor migranți.

Fenomenul migrației forței de muncă impune dezvoltarea a cel puțin trei teme relevante: integrarea migranților legali în societățile de primire, combaterea migrației ilegale și gestionarea migrației ilegale.

În România se întâlnește atât migrația forței de muncă în țară, cât și migrația forței de muncă în afara țării:

- Cetățenii străini din state terțe ale UE/EEA/ European Economic Area (Spatiul Economic European/SEE) sau din alte țări au posibilitatea să lucreze în România cu respectarea legislației interne privind liberul acces pe piața muncii.
- Începând cu 1 ianuarie 2007, data aderării României la Uniunea Europeană (UE), cetățenii români au posibilitatea să lucreze într-un stat membru UE, dar pot avea accesul restricționat pe piața muncii vechilor state membre UE pentru o anumită perioadă de timp, dar nu mai mult de 7 ani de la data aderării.

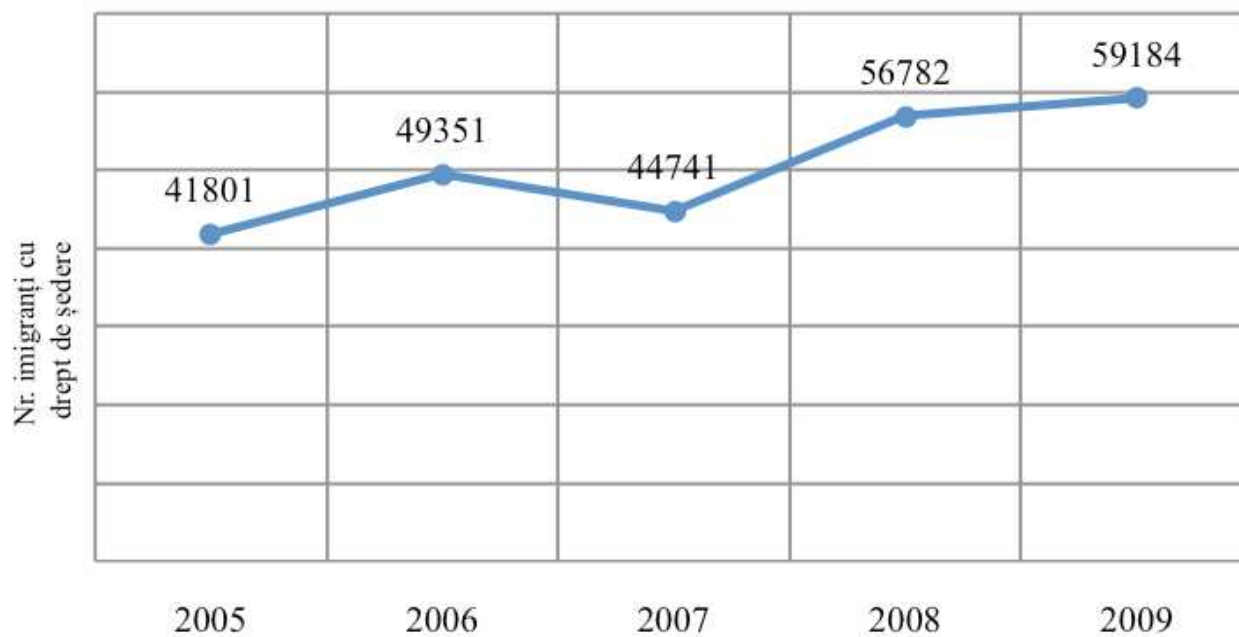
Aceste restricții pot fi aplicate și Bulgariei (stat care a aderat la UE la 1 ianuarie 2007), Republicii Ceha, Estoniei, Letoniei, Lituaniei, Ungariei, Poloniei și Slovaciei (state care au aderat la UE la 1 mai 2004).

Migrația forței de muncă în România :

Raportat la migrația europeană, România nu se confruntă cu probleme similare, cum ar fi cele ale statelor occidentale membre ale Uniunii Europene. Numărul de cetățeni din UE care lucrează în România nu este semnificativ și majoritatea acestora sunt funcționari care reprezintă conducerea companiilor multinaționale.

În primul semestru al anului 2009 numărul total al imigranților cu drept de ședere legal în România era de 59.184 de persoane. În perioada 2005-2009, numărul total al imigranților aflați legal în România a crescut aproximativ cu 40% (17.383 persoane).

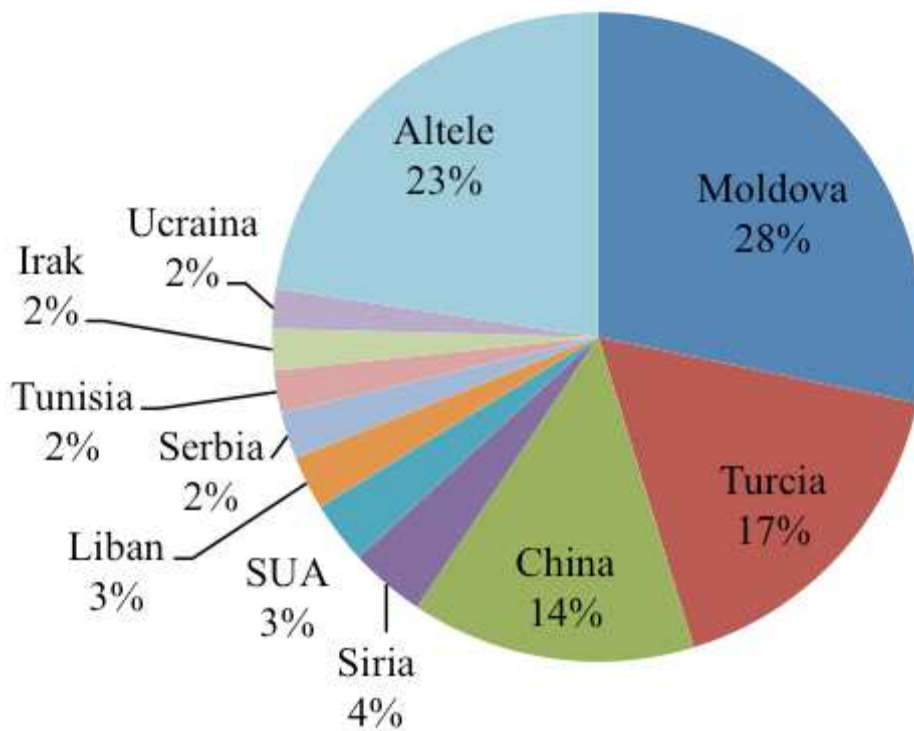
Evoluția numărului de imigranți 2005-2009

Sursa datelor: Oficiul Român pentru Imigrări

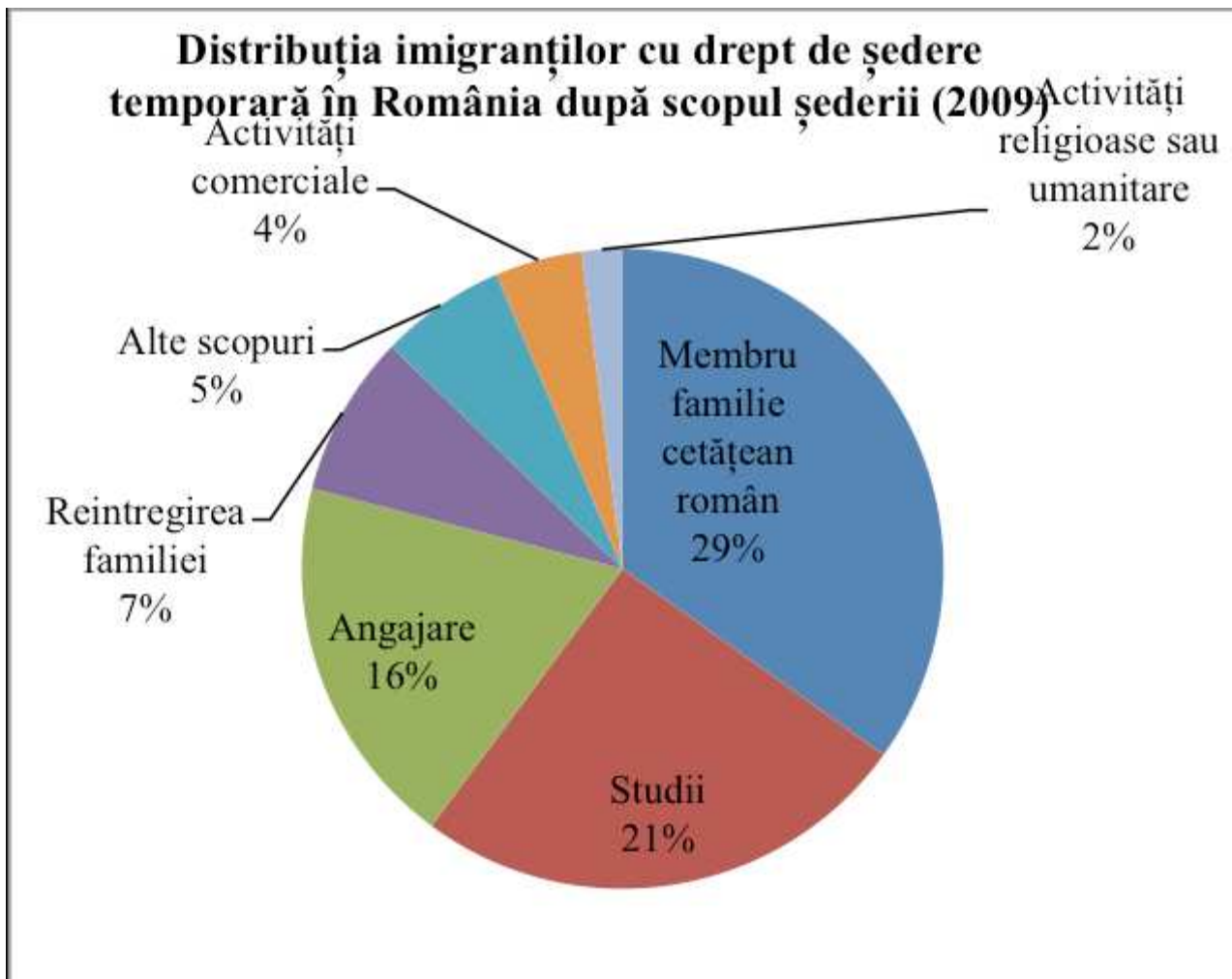
În primul semestru al lui 2009, aproape 60% din numărul total de cetățeni străini noncomunitari cu drept de ședere în România proveneau din trei țări: Moldova (28%), Turcia (17%) și China (14%).

Distribuția imigranților cu drept legal de ședere în România, după țara de origine (2009)

Sursa datelor: Oficiul Român pentru Imigrări

Scopul acordării de drept de ședere pentru angajare în România a fost doar în cazul a 16% dintre cetățenii non-comunitari.

Sursa datelor: Oficiul Român pentru Imigrări

Majoritatea lucrătorilor nu sunt vorbitori de limba română, deoarece aceștia provin din Turcia sau China. Această situație le poate permite angajatorilor să greșescă la aplicarea Codului Muncii, care teoretic oferă lucrătorilor migranți aceleași drepturi ca și pentru cei români.

În 2009 CNS „Cartel ALFA” a implementat un proiect în parteneriat cu alte sindicate și ONG-uri cu scopul de a-i ajuta pe lucrătorii migranți în România.

Grupul țintă al proiectului a fost format din peste 49.000 lucrători migranți, majoritatea dintre ei provenind din Turcia și China, iar rezultatul a fost elaborarea unui Ghid a fost tipărit în limba maternă a migranților privind următoarele:

- cunoașterea drepturilor și posibilitățile lor de a se integra în societatea românească.
- accesul la informații în probleme legate de drepturile lor de muncă și în ceea ce privește dezvoltarea capacităților lor de a participa pe deplin la viața socială și economică

Efectele negative ale problemelor lucrătorilor imigranți în România pot fi combătute prin:

- Promovarea unei legislații care să combată practicile corupte în domeniul măsurilor active pe piața forței de muncă;

- Modificarea și completarea legislației în domeniul relațiilor de muncă pentru a permite Inspecției Muncii să intervină de o manieră imediată și eficientă în combaterea practicilor ilegale ale unor angajatori.

Migratia fortei de munca in UE:

Datorita masurilor de restructurare din anii 1990, Romania a pierdut cinci milioane de locuri de muncă. Acum, mai exista doar aproximativ 4,2 milioane de locuri de muncă în țara. Fenomenul migraționist al lucrătorilor din Romania a înregistrat o continuă creștere după aderarea țării la Uniunea Europeană.

La sfârșitul anului 2010 se estima ca 2.8 milioane de persoane lucrează în afara granițelor țării, reprezentând 13,1 % din populația țării.

Implicarea sindicatelor in problema migrației :

Sindicatul din Romania s-a implicat în problema migrației, iar pe plan european ia parte la comitetele ETUC care se ocupa cu problema migrației.

ETUC a stabilit ca principiile directoare în abordarea migrației fortei de munca:

- Egalitatea de șanse
- Nediscriminarea ;
- Reducerea migrației ilegale prin desființarea rețelelor de trafic de ființe umane
- Sancționarea angajatorilor lipsiți de scrupule care doresc să beneficieze de acest tip de comerț,
- Măsuri de sprijin pentru țările de origine.

Politica pentru migranți a CNS „Cartel ALFA” se refera la :

- promovarea unei politici a migrației bazată pe drepturi;
- cooperarea cu sindicatele din alte țări;
- educarea și informarea membrilor de sindicat în special a reprezentanților de sindicat și a funcționarilor;
- dialogul cu lucrătorii migranți

CNS „Cartel ALFA” , de asemenea, încearcă să stabilească relații cu sindicatele naționale din țările UE în care exista fluxuri de migranți. În perioada 01.10.2009 - 30.09.2010, CNS „Cartel ALFA” a fost partener în proiectul european „Cooperarea sindicală europeană pentru promovarea muncii decente” (“Building Cross - Border Decent Work Bridges”), proiect finanțat de Comisia Europeană .

Aplicantul principal a fost DEOK (Federatia Democratica a Angajatilor / Lucrătorilor) - Cipru, iar alt partener implicat în proiect a fost NKOS (Confederatia Sindicatelor Crestine) - Slovacia

Rezultatul acestui proiect este crearea „Centrului de Asistență pentru Informații și Consultanță”, care oferă consultanță, sfaturi și informații de la organizația noastră sindicală pentru a se beneficia de condiții decente de muncă în țara de destinație Cipru, în ceea ce privește legislația muncii, condițiile de muncă și locurile de muncă.

{<http://stirileprotv.ro/stiri/economie/romanii-plecati-la-munca-in-strainatate-au-trimis-bani-mai-putini-acasa.html>}

.....

.....

Dialog social tripartit in Romania in problema migratiei fortei de munca in UE

In Romania în domeniul ocuparii si formarii profesionale, sindicatele sunt parteneri sociali ai ANOFM structura de dialog tripartit care se ocupa si de problema migratiei fortei de munca.

Agentia Nationala pentru Ocuparea Fortei de Munca (ANOFM) are o componenta nationala, 41 de agentii judetene, Agentia Municipiului Bucuresti, 88 de agentii locale si 156 puncte de lucru.

Serviciile sale se adreseaza somerilor si agentilor economici.

Principalul sau obiectiv este cresterea gradului de ocupare a fortei de munca si implicit scaderea ratei somajului.

In cadrul ANOFM cu problema migratiei se ocupa **Directia pentru relatii internationale, EURES si mediere**

Departamentul Relații Internaționale este responsabil cu aplicarea prevederilor comunitare referitoare la prestațiile de șomaj și cu exercitarea activităților specifice aferente rolului de organism de legătură pe care îl deține ANOFM

De la 1 ianuarie 2007, deschiderea, durata și menținerea dreptului la indemnizația de șomaj acordată lucrătorilor migranți, sunt subordonate principiilor generale impuse de regulamentele comunitare privind coordonarea legislațiilor de securitate socială, respectiv Regulamentele 1408/71 și 574/72.

Departamentul EURES Romania are ca obiective :

- sa informeze, sa indrume si sa furnizeze potentialilor lucratori migranti sfaturi cu privire la oportunitatile de a lucra in UE/SEE ca si despre conditiile de munca si de viata din spatiul european
- sa ajute angajatorii dornici sa recruteze lucratori din alte tari ale SEE
- sa ofere sfaturi si indrumare lucratorilor si angajatorilor din regiunile transfrontaliere

Departamentul de mediere are rol in:

- Informarea privind drepturile si obligatiile lucratorilor romani in strainatate
- Informarea cetățenilor români care lucrează sau doresc să lucreze în străinătate cu privire la legislația aplicabilă, drepturile și obligațiile pe care le au în calitate de angajați pe teritoriul altui stat;

Rezultate pozitive si efecte negative ale migratiei romanilor in UE:

Migratia fortei de munca romanesti in UE are o multime de rezultate pozitive precum:

- Prestarea activitatii in baza unui contract de munca legal;tarile de destinatie cu cele mai multe contracte de munca incheiate legal se numără: Spain, Hungaria, Italy, Germany, the United Kingdom of Great Britain, Republic of Ireland, Northern Ireland, Greece, Cyprus, France and Switzerland.
- Exerciță un transfer al puterii de cumpărare pe plan intern echivalent cu valoarea sumelor trimise acasă de cei care lucrează în străinătate;(4,5 miliarde de dolari

trimisi in 2010; 5 miliarde de dolari in 2009 =4,4% din PIB= si 9,4 miliarde de dolari in 2008)

- Poate duce ulterior la un transfer de cunoștințe în cazul în care o parte din cei care lucrează în străinătate decid să revină în România și să desfășoare activități productive aici.

Migrația forței de muncă are și efecte negative :

- Absența din România ca angajați activi a lucrătorilor migranți conduce la o lipsă a contribuțiilor sociale care are ca și consecință pensii mici și ajutor de șomaj mic.
- Creează o inerție a ajustării pieței forței de muncă concomitent cu reducerea ratei de participare pe piața forței de muncă;
- Duce la scăderea ofertei forței de muncă și scăderea competitivității;

Atenuarea efectelor negative ale migrației în UE, precum și a dezechilibrelor de pe piața forței de muncă se poate face prin :

- Promovarea de măsuri în domeniul ocupării propuse de reprezentanții partenerilor sociali în consiliile ANOFM și AJOFM, pentru toate categoriile socio-profesionale;
- Întocmirea Planului Național de Acțiune pentru Ocupare numai în baza programelor de ocupare elaborate de partenerii sociali la nivel local și regional;

Cum contribuie sindicatele din România la dialogul social european, în privința migrației lucrătorilor ?

Sindicatele din România au 5 reprezentanți la Comitetul Economic și Social European (printre care și dl. Petru Sorin Dandea, vicepreședinte al CNS „Cartel ALFA”);

În 17/18.03.2010 la CESE a avut loc o sesiune plenară în care s-a adoptat pe 17.03.2010 „Avizul exploratoriu al CESE privind integrarea lucrătorilor imigranți”

<http://www.ziare.com/articole/plangere+oim>; Hossu, membru adjunct la OIM

Bogdan Iuliu Hossu, președinte al CNS Cartel ALFA, membru adjunct în Consiliul de Administrație al Biroului Internațional al Muncii de la Geneva